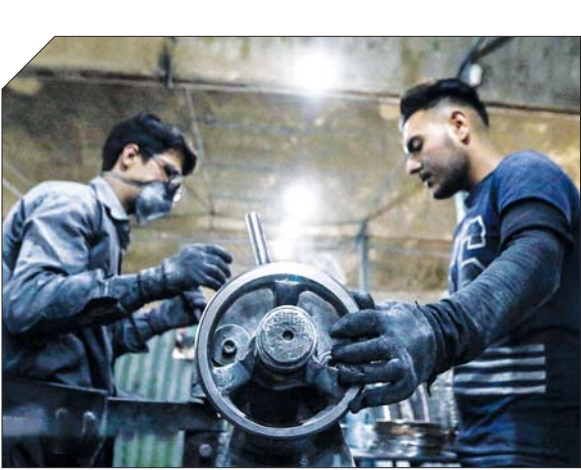

گزارشی از رویکرد برنامه هفتم به کارگران که کارشناسان آن رازیان بار می‌دانند

پرتاب کارگران به یک نسخه منسوخ

شد. تنها ماده قانون کار که همچنان باقی مانده بود، ماده ۴۱ بود درباره حقوق که آن هم دولت امسال با مصوبه دس‌دستمزد ۱۴۰۲ آن را از بین برد. همین راستا را ادامه هم داد؛ اول عزل نماینده کارگران در شورای عالی کار، بعد هم چانه‌زنی با وجود نداشتن امنیت شغلی برای کارگران و حالا هم هدف‌گرفتن حداقل دس‌تمزده».
به گفته توفیقی طرح استاد-شاگردی برای هدف‌گرفتن حداقل دس‌تمزد است؛ آن‌هم درحالی‌که در تمام جهان اکنون ارزان‌ترین نیروی کار، نیروی کار ایرانی است. «با این حال ظاهراً آقایان به این هم بسنده نکرده و همین حداقل دس‌تمزد را هدف گرفته‌اند».

از لابی در راهروی مجلس تا خلع سلاح نمایندگان کارگری

توفیقی سرنوشت کارگران ایرانی و جامعه کار ایران را در پی اجرای این طرح ناپو‌دشه تصویر می‌کند و می‌گوید: «طرح استاد-شاگردی قرار است برای جوانان انجام شود. بنا بر آمار خود وزارت کار ۲۸ درصد جوانان میل و رغبت به سمت ایجاد کار تولیدمحور که سهمی در تولید ناخالص ملی داشته باشد، ندارند؛ چراکه سطح دس‌ت‌زد پایین است و نیازهای آنها برآورده نمی‌شود. از مابقی ۷۲ درصد بعد از شش ماه تا یک سال، ۴۴ درصد دیگر هم به دلیل پایین‌بودن دس‌ت‌مزد، نداشتن امنیت شغلی و استرس بالا، از این نوع کار فاصله می‌گیرند؛ یعنی تا همین امسال نهایتاً حدود ۵۰ درصد نسل جوان را می‌توانستیم جذب بازار کار کنیم تا اشتغال مولد ایجاد شود. البته همین اشتغال مولد نیز به دلیل پایین‌بودن سطح تکنولوژی و قدیمی‌بودن متدهای مورد استفاده ما، در کنار معیوب‌بودن ابزارالات کار بهره‌وری نهایتاً ۱۵ تا ۲۵ درصد ایجاد می‌کرد؛ یعنی هیچ، حالا با این طرح استاد-شاگردی می‌خواهند نیروی جوان را بگیرند، حقوق درست‌حسابی به او ندهند و به بهانه کارآموزی او را چندین سال نیز فشار بگذارند، نهایتاً هم هر وقت صلاح دیدند و اگر دل‌شان خواست، به او کار با حقوق حداقلی بدهند. در این شرایط یقیناً جوان سراغ کار نمی‌آید. نیروهای بیر هم که به سمت بازنشستگی می‌روند. در نتیجه نیاز بازار کار را افغانستانی‌های مهاجر پوشش می‌دهند. ضمن اینکه این طرح مغایر با منشور حقوق شهروندی است؛ اما به دلیل لابی قوی برخی بنگاه‌های اقتصادی غیرشفاف در راهروهای مجلس و دولت در حال تصویب است.»
به باور توفیقی تا زمانی که مجلس به این شکل اداره می‌شود و تیم اقتصادی دولت تلاش می‌کند تا کارگران را از آشنایی کاملی کنار اندارد، این اتفاقات ادامه دارد. او معتقد است زمانی تشکل‌ها این طرح را باطل کردند؛ اما امروز اندک نمایندگان کارگری باقی‌مانده را هم خلع سلاح کرده‌اند و نمایندگان کارگری ما دیگر انگیزه‌های برای فعالیت ندارند و نتیجه همه تلاش‌هایشان نهایتاً همین صحبت با رسانه‌هاست.

هشدار کاهش چشمگیر ورودی‌ها به صندوق بازنشستگی

ما تجعات طرح استاد-شاگردی به همین‌جا ختم نمی‌شود؛ چراکه زمانی که پای سن بازنشستگی و محاسبه مستمری‌ها در میان باشد، دولت دوا‌به‌دار برقراری تعادل بین منابع و مصارف صندوق تأمین اجتماعی می‌شود؛ ولی وقتی پای بیمه‌شدن کارگران و حمایت از آنان به میان بیاید، پشت‌طرحی می‌آیستد که با کاهش چشمگیر ورودی‌ها، صندوق بازنشستگی را بیش‌ازپیش به ورشکستگی نزدیک می‌کند.

این موضوعی است که میرعبدالله، عضو شورای اسلامی کار استان تهران، در گفت‌وگو

بعد از چند ماه بررسی برنامه هفتم توسعه در مجلس، حالا خبرها حاکی از بازگشت مجدد طرحی است که به باور فعالان کارگری، کارگر را به عنصری تبدیل می‌کند که باید در مدار کار رنج بیشتری متحمل شود. البته از همان زمانی که برنامه هفتم توسعه به مجلس تقدیم شد، واکنش‌های اعتراضی بسیاری از فعالان کارگری را برانگیخت و مواد خلاف منافع کارگری آن آن‌قدر شفاف بود که حتی صدای برخی نمایندگان را هم درآورد. بعد از مدتی، هم از سوی کمیسیون‌های مختلف و هم از سوی وزیر کار، خبر حذف موادی مثل افزایش سن بازنشستگی، تغییر مبنای محاسبه مستمری و احیای نظام استاد-شاگردی بیرون آمد؛ اما حالا دوباره برخی مواد حذف‌شده برنامه، احیا شده‌است. بر اساس بند الحاقی ۲ برنامه هفتم توسعه برای ترویج نظام استاد-شاگردی و ارتقای مهارت‌آموزی، بنگاه‌ها و اصنافی که حداکثر چهار نفر شاغل بیمه‌شده دارند، در پایان شهریور ۱۴۰۲ می‌توانند تا حداکثر چهار نفر را به کار بگیرند؛ اما نه با شرایط عادی، بلکه با پرداخت دس‌ت‌مزد توافقی و بدون الزام به پرداخت حق بیمه بی‌کاری و بازنشستگی و صرفاً با پرداخت حق بیمه درمان و ازکارافتادگی. در ماده الحاقی ۶ و ۱۶ گزارش کمیسیون تلفیق برنامه هفتم، تعیین سن مسئولیت در طرح استاد-شاگردی مشخص نشده، ولی مدت‌زمان به‌کارگیری اشخاص موضوع این ماده حداکثر دو سال تعیین شده است؛ بنابراین کارگران با وجود قرارداد موقت و بدون پرداخت بیمه بی‌کاری هیچ ضمانتی برای استخدام در شغلی‌که در آن دوره مهارت‌آموزی گذرانند، ندارند و ممکن است با اخراج یا تمدیدنشدن قرارداد با کارفرما مواجه شوند. بدتر اینکه اگر کارگر بخواهد مجدداً مشغول به کار شود، در صنایع و جزّ مختلف مجدداً مجبور به گذراندن دوره مهارت‌آموزی است و این روند ممکن است هیچ زمان به پایان نرسد. به‌همین‌دلیل هم فعالان کارگری از جمله حمیدرضا امینی، دبیر اجرایی خانه کارگر اصفهان، این طرح را تلاش برای استثمار قشر کارگر می‌خواند.

یک قدم تا نابودی کامل قوانین کار

فرامرز توفیقی، فعال کارگری، در گفت‌وگو با «شرق» خاطرنشان می‌کند نخستین باری نیست که طرح استاد-شاگردی در دولت مطرح می‌شود. این طرح زمان دولت حسن روحانی و در زمان وزارت آقای ربیعی مطرح شده بود، ولی بلافاصله کارزاری از طرف تشکلات کارگری راه افتاد به نام کارزار الغای طرح استاد-شاگردی و حتی شکایتی هم تنظیم شد و به آی‌ال‌ای داده شد. در نتیجه طرح مسکوت و باطل شد و حالا دوباره بازگشته است. توفیقی علت بازگشت طرح را این‌طور توضیح می‌دهد: «به‌خاطر لابی‌هایی که با بخشی از سرمایه‌دارانی مثل بنگاه‌های اقتصادی اشتغال و… داشته‌اند، عین طرح را بازگرداندند. نویسنده برنامه هفتم به قدری بی‌سلیقه بود که حتی انشای نوشتاری این طرح را هم عوض نکرده و با همان جمله‌بندی قدیمی آن را دوباره مطرح کرده است.»
به باور این فعال کارگری، طرح استاد-شاگردی با مسکب و سلبی‌که دارد، استثمار کارگران است که در راستای تئوری وزارت کار احیا شده‌تا آنچه را که از قانون کار ما باقی مانده ناپو‌د کند. او ادامه می‌دهد: «ماده هفت قانون کار ما از زمان تصویب در سال ۱۳۶۹ در تشخیصی مصلحت نظام هرگز رنگ واقعیت به خودش ندیده‌است. ساده ۱۴۹ قانون کار هم که مربوط به مسکن است، کمی بیش رفته بود تا اینکه در دولت‌ها آن هم به فراموشی سپرده

مجادلات آبی کشورهای غرب ایران به اهرم فشار سیاسی تبدیل شده است

عراق و بحران آبی در حوضه رودخانه فرات

شرق: دجله و فرات به عنوان عناصر اصلی قوام‌بخش تمدن تاریخی میان‌رودان، دو شاهرگ حیاتی عراق به شماره می‌آید. بخش اصلی سرچشمه جریان‌ات این دو رودخانه در کشور ترکیه قرار داشته و تنها در حوضه آبریز دجله، تعدادی از رودخانه‌های غربی ایران نیز در تأمین آب مناطق غربی حوضه دجله نقش دارند.

در حوضه آبریز فرات در سال‌های اخیر، تغییرات اقلیمی و اجرایی اپریوزه گاپ ترکیه در بالادست حوضه، سبب کاهش ورودی جریان رودخانه فرات به عراق شده است. میانگین درآمدهای وارد آن سالانه از ترکیه سرچشمه گرفته و پس از گذر از سوریه وارد عراق می‌شود، حدود ۳ تا ۳۵ میلیارد مترمکعب برآورد می‌شود.

در مرداد سال جاری، خالد شمال، سخنگو و مدیرکل آبیاری و اصلاح اراضی وزارت آب عراق، به شبکه الرشید این کشور گفت که میانگین ورودی فرات به عراق در ایستگاه ابوکمال واقع در مرز عراق–سوریه ترکیه، به ۱۶۰ مترمکعب بر ثانیه کاهش یافته که در حدود یک‌ششم متوسط درآمدهت جریان ورودی به عراق است.

عون ذیاب، وزیر منابع آب عراق نیز در گفت‌وگو با برنامه الحماجد شبکه الاخباربه عراق اظهار کرده بیرو مذاکرات هیئت فنی این وزارتخانه با طرف ترک در ماه ژوئن، طرفین توافق کردند که ترکیه در ماه‌های جولای و اگوست، اقدام به رهاسازی ۳۵۰ مترمکعب بر ثانیه جریان فرات از سد آتاتورک به مرز ترکیه–سوریه کند، اما ترکیه از اجرای توافق مذکور سر باز زده است. سد آتاتورک ترکیه با ظرفیت مخزن ۴۱۸ میلیارد مترمکعب، بزرگ‌ترین سد مخزنی واقع در حوضه دجله و فرات است که در قالب اپریوزه گاپ احداث شده است.

کاهش ورودی رودخانه فرات به عراق، به بحران کم‌آبی در این کشور بااین‌دست حوضه دامن زده است. این امر به‌ویژه در فصول گرم، پیامدهای گوناگون اجتماعی انسانی و محیط‌زیستی را در استان‌های واقع در مسیر جریان این رودخانه به دنبال آورده که در اظهارات مقامات و کارشناسان متعدد عراقی بازتاب داشته است. ازجمله مدیرکل منابع آب استان الانبار اخیراً از خشکی دریاچه حَبّانیه واقع در این استان خبر داد و این امر را ناشی از کاهش شدید ورودی رودخانه فرات به این دریاچه دانست. دریاچه حَبّانیه با حجم ۳٫۳ میلیارد مترمکعب در واقع یکی از دریاچه‌های مصنوعی است که در اوایل قرن بیستم برای ذخیره جریان‌های سیلابی فرات توسط عراق احداث شده است.

در مرداد، کمیسیون آب و کشاورزی مجلس عراق نسبت به مهاجرت‌های گسترده و دسته‌جمعی در مناطق فرات میانه و جنوب خصوصاً در استان‌های نجف و دیوانیه هشدار داده و خواستار تشکیل یک هیئت بلندپایه برای مذاکرات آبی با ترکیه شده است. حسن الوائلی مدیر کشاورزی استان دیوانیه عراق، کاهش شدید جریان فرات را عامل اصلی تشدید بحران انسانی در این استان معرفی کرده است.

او با بیان این واقعیت که ۷۵ درصد از ساکنان این استان کشاورز و دامدار هستند و ۴۷ درصد جمعیت استان زیر خط فقر هستند، گفته که بسیاری از کشاورزان و دامداران این استان مجبور به فروش اراضی و احضام خود و مهاجرت به نواحی مرکزی و جنوب عراق شده‌اند. زینب الموسوی نماینده مجلس عراق، سیاست‌های ترکیه را عامل اصلی بحران کم‌آبی و مهاجرت در عراق دانسته و خواستار استفاده از اهرم تاز تجاری عراق با ترکیه در مذاکرات آبی با این کشور شده است.

در همین راستا گزارش اخیر سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM) که با پیش‌مستم

با ایلنا به آن اشاره کرده و گفته است: «تصمیمات دولت هم ضد کارگران و هم ضد منابع و پایداری صندوق تأمین اجتماعی است. طرح استاد-شاگردی عملاً نیروی کار جدید را از بیمه محروم می‌کند. این در حالی است که بخش زیادی از منابع سازمان از حق بیمه کارگران تأمین می‌شود و اگر بخواهیم این حق بیمه را با اجرای چنین طرحی محدود کنیم، بحران این صندوق بیشتر از قبل می‌شود، ضمن اینکه دولت در پرداخت بدهی خود به این صندوق کوتاهی می‌کند.»
او همچنین با اشاره به شمار بالای حوادث کار در ایران عنوان کرده‌که خارج‌کردن کارگران جوان از شمول قانون کار، آسیب‌پذیری آنها را در مقابل حوادث کار بیشتر می‌کند؛ «همین امروز کارگران در معرض آسیب فراوان قرار دارند و قراردادهای موقت زبان اعتراض آنها را کوتاه کرده است. در نتیجه نمی‌توانند به شرایط نایبمن کار در کارگاه اعتراض کنند. قطعاً این وضعیت برای کارگر جوانی که به‌عنوان کارآموز وارد کارگاهی می‌شود، بیشتر از دیگران است. او در معرض آسیب بیشتری قرار خواهد گرفت. اگر برای این جوان حوادث ناشی از کار اتفاق بیفتد، چه کسی جبران هزینه می‌کند و هزینه تهاهی جوانی‌اش را می‌دهد؟».

همچنین سمیه گلپور، رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگری کشور در گفت‌وگو با تسنیم طرح «استاد-شاگردی» را مغایر با اصول کار شایسته و مقلوبانه‌نامه بین‌المللی کار خوانده و تأکید کرده که بند مربوطه در تعارض با اصل سیاست‌های اصل ۴۴ است. محمدرضا تاحیک، نماینده کارگران در شورای عالی کار نیز اظهار کرده که کارگران همین حالا هم امنیت شغلی ندارند و با اجرای این طرح نیز دیگر رسماً امنیت شغلی برای کارگر باقی نمی‌ماند؛ چراکه کارفرما به‌راحتی شرایط اخراج کارگران را دارد. به باور او کارگری که هر دو سال یک بار از سوی کارفرما اخراج و در محیط کار دیگری مشغول به فعالیت شود، بیمه‌ای داشته باشد و نه قرارداد درستی، چگونه می‌تواند با روحیه قوی کار کند؟

اشاره به در پیش‌بودن مراسم اربعین و حضور میلیونی زائران در عراق، از او خواسته بود که ترکیه در زمینه افزایش رهاسازی آب رودخانه فرات با عراق همکاری کند. با این وجود، وزیر منابع آبی عراق اعلام کرده که اگرچه ترکیه میانگین رهاسازی آب دجله از سد ایلیسو به سد موصل را به ۵۰۰ مترمکعب بر ثانیه افزایش داده، اما تاکنون هیچ افزایشی در رهاسازی آب رودخانه فرات صورت نداده است.

فقدان یک معاهده آبی جامع الزام‌آور بین عراق و ترکیه در حوضه آبریز دجله و فرات چالش اساسی برای مدیریت مشترک منابع آب حوضه بوده است. حال آنکه موافقت‌نامه استفاده از آب رودخانه‌های مرزی ۱۹۷۵ میان عراق و ایران یک چارچوب حقوقی پیشرو و معتبر بین‌المللی در زمینه تعاملات آبی دوجانبه فراهم کرده است. به نظر می‌رسد تداوم سیاست‌های همکارانه ایران و دعوت از عراق به اجرائی‌کردن مفاد این چارچوب‌های حقوقی مابین دو کشور، در کنار رویکرد مقامات عراقی در ماه‌های اخیر، باب گفت‌وگوهای جدیدی را در حوزه همکاری‌های مشترک برای مواجهه با مسائل آبی منطقه و به‌ویژه حوضه آبریز مشترک دو کشور گشوده است. اخیراً عون ذیاب یکی از مقامات دولت عراق طی مصاحبه با روزنامه الصباح گفت افزایش رهاسازی جریان رودخانه سیروان و شاخه‌های آن توسط ایران سبب شده ذخایر سد دربندخان از ۶۰۰ میلیون مترمکعب در پارسال به یک‌میلیارد و ۸۰۰ میلیون مترمکعب در سال جاری برسد. به همین ترتیب، موجودی مخزن سد حمزین نیز از صد میلیون مترمکعب پارسال به ۳۰۰ میلیون مترمکعب در سال جاری رسیده است.

او افزود این امر نقض بسیار مهمی در بهبود وضعیت مخازن عراق برای تأمین مصارف شرب و باغات داشته است. نتیجه عینی آن این است که بعد از دو سال، استان دیالی به برنامه تخصیص آب کشت زمستانه بازمی‌گردد. سخنگوی وزارت منابع آب عراق به شبکه النجباء عراق گفته که به دنبال شرکت هیئت وزارت نیروی ایران (به ریاست وزیر نیرو) در سومین کنفرانس بین‌المللی آب و بغداد و مذاکرات ثمربخش طرف عراقی با وزیر نیروی ایران، صفحه جدیدی از تعاملات مثبت آبی بین دو کشور گشوده شده است.

لارم صد بکر است که در خارج از حوضه آبریز دجله نیز دو کشور ایران و عراق دارای ارتباطات حقوقی و حسن هم‌جواری دیگری در حوزه‌های مرتبط با آب هستند که از آن جمله می‌توان به موضوع شوری در اروندرود/شط‌العرب اشاره کرد. رودخانه شط‌العرب/اروندروک که در بخش‌هایی مرز آبی دو کشور را تشکیل می‌دهد، به صورت تاریخی از منابع آب شیرین رودخانه کارون در ایران (از طریق نهر حفر) و رودخانه‌های دجله و فرات در عراق تغذیه می‌شده که این جریان‌ات نفوذ زیانه آب شور از سمت خلیج فارس به سمت بالادست رودخانه را محدود می‌کرده‌اند. در حال حاضر با کاهش شدید جریان‌ات در حوضه آبریز فرات به شرح پیش‌گفته و تغییرات دیگری که در دهه‌های گذشته در بخش‌های انتهایی فرات در عراق ایجاد شده، ازجمله انسداد کامل جریان آب فرات به شط‌العرب، موضوع افزایش طول نفوذ زیانه شوری در اروندرود/شط‌العرب تا محدوده شهرهای خرمشهر و آبادان در ایران و بصره در عراق به یکی از مسائل اصلی این منطقه تبدیل شده است که به نظر می‌رسد با توجه به اینکه مسئله آب محور تمرکز دولت عراق گروهب کمک می‌داند، در فهرست گروه‌های تروریستی عراق قرار گیرد. این در حالی است که عده شیاع السنودانی نخست‌وزیر عراق در دیدار با وزیر امور خارجه ترکیه، با زمینه با عراق ح‌ل‌وفصل کند.

بهره‌گیری کنند. همچنین در این تفاهم‌نامه قید شده است که دو طرف در راستای پیشبرد اهداف مشترک، از تجهیزات و امکانات طرف مقابل استفاده کنند.

همکاری مشترک در معرفی و تبیین ظرفیت‌ها و مزایای منطقه‌ای طرفین در راستای جذب، تسهیل و تسریع متقاضیان سرمایه‌گذاری و در برگزاری همایش‌ها و نمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی در حوزه صنایع نفت، گاز و پتروشیمی از دیگر مفاد این تفاهم‌نامه است.

بهره‌گیری بهینه از امکانات در راستای تحقق اهداف مشترک و

رفع نیازهای موجود از طریق بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و زمینه‌های مشترک در مأموریت و رسالت دو طرف، تفاهم‌نامه‌ای معتقد کند.

به موجب این مفاهمه که به امضای مدیران عامل سازمان

منطقه آزاد اروند و منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ماهشهر رسید،

چند محور همکاری در راستای اقدامات مشترک ترمیم شد که به موجب آن، مقرر شد تا دو طرف از ظرفیت‌های اقتصادی قانونی به منظور

ارتقا و انتفاع طرف مقابل با توجه به وجود زیرساخت‌های مشترک،

گزارش

مُسکن‌های دوره‌ای عامل بلاقلمی بنگاه‌داری بانک‌ها

شرق: می‌توان گفت موضوع بنگاه‌داری بانک‌ها از آن دسته معضلاتی است که فقط برای چندوقتی با مسکن آرام می‌شود و دوباره موج انتقاده‌ها نسبت به بی‌سامانی آن بلند می‌شود. این در حالی است که دولت‌ها و وزرای اقتصادی ادوار مختلف، همواره بر بسته‌شدن این پرونده و سروسامان‌گرفتن آن تأکید دارند. بیش از دو دهه است که پرونده بنگاه‌داری بانک‌ها در دولت‌های مختلف باز مانده و به اعتقاد رؤسای جمهور و مسئولان و دست‌اندرکاران این امر، سروسامان‌دادن به املاک و بنگاه‌های مازاد بانک‌ها در دستور کار و اولویت هم‌ریک از آنها قرار دارد. اما این پرونده هم‌مانند برخی اقدامات از دولتی به دولت بعد منتقل می‌شود و می‌توان گفت علی‌رغم تأکید چندباره مقامات و مسئولان مختلف، این پرونده سرگردان است و بانک‌ها نیز از فرصت پیش‌آمده خوشنود هستند.

بررسی قوانین و مقررات موجود و گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، حاکی از قوانین و آیین‌نامه‌های متعدد درباره اموال مازاد بانک‌ها با تأکید بر املاک این بانک‌ها می‌رساند که یکی از معروف‌ترین و جزئی‌ترین آنها «آیین‌نامه نحوه واگذاری دارایی‌های غیرضرور و اماکن رفاهی بانک‌ها» است. بر این اساس در تاریخ ۳۰ دی ۱۳۸۶ هیئت وزیران وقت ایران مصوبه‌ای با همین عنوان داشته و در همان روز هم این مصوبه برای اجرا به نهاده‌ها و دستگاه‌های مسئول با تأکید بر وزارت امور اقتصادی و دارایی و همچنین بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ شده است. این تنها یکی از موارد قوانین موجود در این زمینه است و آن‌طور که اقبال شاکری، عضو کمیسیون عمران مجلس معتقد است: بانک‌ها به جای پرداخت تسهیلات به مردم، در قامت یک رقیب برای بخش خصوصی وارد بازار مسکن شدند و اقدام به ساخت‌وساز و احتکار مسکن می‌کنند. به گفته او، بانک‌ها به جای تسهیلگری در مرادوات مالی، به بازار مسکن سرمایه‌گذاری و ساخت‌وساز را انجام دادند. از سوی دیگری به امید افزایش قیمت، احتکار کرده و در بازار هم عرضه نمی‌کنند. وظیفه اصلی دولت و سایر دستگاه‌های اجرایی این است که فعالیت بانک‌ها را مدیریت کرده و اجازه احتکار مسکن به آنها را ندهند.

شاکری در گفت‌وگو با «شرق» معتقد است بانک‌ها به هیچ‌عنوان نباید تصدی‌گری و بنگاه‌داری کنند بلکه باید به وظیفه خودشان در پرداخت تسهیلات به مردم و شرکت‌ها عمل کنند. این نماینده مجلس تأکید می‌کند هنگامی که بانک‌ها به بنگاه‌داری ورود می‌کنند، بخشی از منابع مالی خود را که مربوط به پرداخت تسهیلات است، به دلیل سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف قفل کرده و در پرداخت وام به مردم کوتاهی می‌کنند. او با بیان اینکه بخش عمده‌ای از درآمد بانک‌ها از محل بنگاه‌داری و تصدی‌گری است، تصریح کرد: درآمد بانک‌ها باید صرفاً از محل خدمات بانکی باشد که این‌طور نیست؛ از این‌رو بانک‌ها برای پرداخت مالیاتی غیرعملیاتی خود را که حاصل بنگاه‌داری و شرکت‌داری و راه خلاف قانون است، به عنوان درآمد عملیاتی خود معرفی کرده و عنوان می‌کنند که سودآور هستند و از طرف دیگر به اعضای هیئت‌مدیره خود که هیچ نقشی در بهره‌وری ندارند، پاداش چندصد میلیون تومانی پرداخت می‌کنند. به همین دلیل است که باید به ترازنامه بانک‌ها رسیدگی شود، اما نگرینم در این مورد کوتاهی صورت بگیرد.

ریشه‌بنگاه‌داری بانک‌ها

همچنین بیت‌الله ستاریان، کارشناس اقتصاد با اشاره به ورود بانک‌ها در حوزه مسکن می‌گوید: حضور بانک‌ها در فعالیت‌های اقتصادی به علت نظام نامصحح بانکی است، جایی که بانک‌ها با ارائه تسهیلات بدون بازگشت تراز منفی می‌شوند و برای تأمین هزینه‌های جاری خود اقدام به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی می‌کنند. این کارشناس ادامه می‌دهد: در همین زمینه می‌توان به ایردهکارهایی اشاره کرد که تسهیلات با رقم‌های بالا از نظام بانکی دریافت می‌کنند، اما برنامه‌ای برای پرداخت این مطالبات ندارند. عدم پرداخت مطالبات باعث می‌شود بسیاری از بانک‌ها در معرض ورشکستگی قرار گیرند. او افزود: بنابراین باید ریشه بنگاه‌داری بانک‌ها را در عوامل دیگری جست‌وجو کرد. اما این به آن معنا نیست که اقدام بانک‌ها برای بنگاه‌داری امری صحیح است، بلکه باید موضوع را در جای دیگر جست‌وجو کرد. ستاریان بیان کرد، در این شرایط بسیاری از بانک‌ها تنها به شرکت‌های زیرمجموعه خود تسهیلات ارائه می‌دهند و علاوه بر مسکن در سایر بخش‌های تجارت نیز سرمایه‌گذاری می‌کنند. به دلیل منابع کلانی که در دست بانک‌ها قرار دارد، معمولاً حضور بانک‌ها باعث برهم‌خوردن تعادل بازار و حذف بخش خصوصی از جریان بسیاری از معاملات خواهد شد. او معتقد است حضور بانک‌ها در بازار مسکن به دلیل احتکار مسکن اثرات منفی فراوانی را به دنبال خواهد داشت. البته باید ادعان کرد تعداد واحدهایی که تحت مالکیت بانک‌ها قرار دارد، محدود است؛ با این حال این اقدام خلاف قانون است. ستاریان افزود: به دلیل نرخ بالای تورم در اقتصاد، پرداخت تسهیلات با سود ۲۵ تا ۳۰ درصد نیز نمی‌تواند هزینه بانک‌ها را پوشش دهد؛ به همین دلیل بانک‌ها ترجیح می‌دهند از ارائه وام‌های بلندمدت مخصوصاً در بخش مسکن خودداری کنند. در حال حاضر به دلیل ترس از سوخت سرمایه، پرداخت وام‌هایی با دوره بازپرداخت یک تا دو سال در میان بانک‌ها بسیار رایج است. این کارشناس حوزه اقتصاد بیان کرد برخی از مشکلات اقتصادی را نمی‌توان به صورت دستوری حل کرد و اعلام کرد که بانک‌ها از این به بعد نمی‌توانند در بنگاه‌داری اقتصاد ورود داشته باشند و باید مسائل را به صورت ریشه‌ای حل کرد و در گام نخست باید دستگاه‌های نظارتی ایربانک‌های ایردهکاران بانکی را مجاب به پرداخت مطالبات کنند. ستاریان افزود: در شرایط فعلی بسیاری از بانک‌ها در معرض ورشکستگی قرار دارند و تنها با استفاده از همین اموال و دارایی‌های منقول که نسبت به تورم در حال افزایش است تراز خود را مثبت نگه داشته‌اند، اما این موضوع در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر نخواهد بود و بازار مسکن و سایر بخش‌های از این شرایط بد بانک‌ها آسیب خواهند دید.

او در پایان گفت: در موضوع بحران بانکی، هم می‌توان گفت بانک‌ها مقصر هستند و هم می‌توان گفت ناجار هستند به دلیل تراز منفی اقدام به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد کنند. حل این مشکل نیازمند تصمیماتی از سوی حاکمیت و بانک مرکزی است. با این تفسیر، باید دید آیا با وجود قوانین متعدد و تأکید مسئولان در این خصوص، موضوع فروش اموال مازاد که همواره جزء موارد و برنامه‌های تحولی دولت و وزارت امور اقتصادی و دارایی بوده، به بجا ختم می‌شود؟ آیا این کلاف سردرگم سامان می‌یابد یا خیر؟

سازمان منطقه آزاد اروند و منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی

ماهشهر، بر اساس این تفاهم‌نامه، متعهد شدند تا در زمینه تبادل اطلاعات مشترک و امکانات آموزشی-پژوهشی و تحقیقاتی موجود، بهره‌مندی متقابل صورت دهند.

همچنین با معرفی کارگروهی مشترک و با برگزاری جلسات در فواصل زمانی معین نسبت به انجام کارشناسی در راستای محورهای همکاری این تفاهم‌نامه اقدام خواهد شد. ایجاد این کارگروه، اجرای مفاد این تفاهم‌نامه را تضمین خواهد کرد.